



İstanbul'un Gıda Kontrolü Acil Çözüm Bekliyor

Zirai Karantina, "Her türlü bitki ve bitkisel kökenli materyalin ülkeye giriş, çıkış ve ülke içinde dolaşımında uygulanan; kanun, tüzük ve yönetmeliklere dayalı; bitki sağlığı açısından tehlikeli hastalık ve zararlıları dikkate alarak yapılan muayene, kontrol, denetim ve diğer faaliyetleri içeren bir çalışmalar bütünüdür".

Zirai Karantina, ülke ekosistemini ve yurttaşları dışardan gelebilecek hastalık ve zararlılara karşı koruyan uluslararası işbirliğini gerektiren teknik bir kamu hizmetidir. Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeleri ithal ve ihraç etmek, zirai karantina kontrollerine tabidir. İthalat ve ihracatta gerekli kontrollerin yapılması ve tedbirlerin alınmasında, uzman personel ile uluslararası normlara, teknik ve donanıma sahip zirai karantina yapılanması ve uygulamaları zorunludur.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Konferansı'nın 1997 yılında düzenlenen 29. oturumunda kabul edilen "Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi" 15/1/2013 tarihli ve 6397 sayılı Kanunla uygun bulunmuş ve yeniden gözden geçirilmiş metnine katılmamıza, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2. ve 3. maddeleri gereğince 05.07.2019'da karar verilmiştir. Bu anlaşmada üye devletlerin bitki kaynaklarının korunması için kanuni tedbirler alınması ve bunların kuvvetlendirilmesi konusunda prensipler kabul edilmiştir. Bu durum modern akredite laboratuvar kurulmasını zorunlu kılmıştır.

Türkiye'de 13 ilde Zirai Karantina Müdürlüğü bulunmaktadır. Bunlardan sadece 4'ü (İstanbul, İzmir, Antalya ve Mersin) bünyesinde AB Twining projesi kapsamında edinilen viroloji, nematoloji, mikoloji, bakteriyoloji ve etnomoloji laboratuvarı bulunmaktadır. Bunlara ek olarak sadece İstanbul-Halkalı Zirai Karantina Müdürlüğünde GDO analiz laboratuvarı da bulunmaktadır.

İlk tarımsal eğitimin başladığı Halkalı Ziraat Mektebi-Alisi okul binası 1891 yılından bu yana 130 yıldır tarımsal öğretim ve tarımla ilgili kamu kuruluşlarının kullandığı, son olarak da İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü Hizmet binası ve laboratuvarı olarak kullanılmaktaydı. Okul etrafındaki arazi de birçok bitki materyalinin ülkemize getirilerek, coğrafyamıza ilk adapte edildiği alan olarak kullanılmaktaydı. Bu okul her ne kadar pamuk ziraatını geliştirmek amacıyla açılmışsa da Osmanlılar ziraatı bugünkünden farklı olarak daha geniş algıladıklarından, okuldaki eğitimi tarım, hayvancılık, bağcılık, yol ve köprü yapımı, bitki ve hayvan hastalıkları gibi alanları da içine alacak şekilde düşünmüşlerdir. Ders programları da bu amaca yönelik olarak çeşitli konuları ihtiva etmekteydi.

İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan gelen sözlü bir talimat ile bir hafta sonu apar topar Atatürk Hava Limanındaki bir antrepoya deyim yerinde ise atıldı. 60'a yakın yetişmiş personeli ve Türkiye'nin en yetkin laboratuvarına sahip kamu kurumu işlevine bakılmaksızın gözden çıkarılmış oldu. Kamu kurumunun görevini yerine getirebilmesi için halen herhangi bir girişimde bulunulmadı. Bu süre zarfında ithalat ve ihracat yapacak şirketler İzmir, Antalya veya Mersin Zirai Karantina Müdürlüklerine yönlendiriliyor. İdari konular bu şekilde organize edilse de, Laboratuvarın yeniden kurulup, faaliyete geçeceğine ilişkin hiçbir bilgi bulunmamaktadır.

İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü Neden Önemli?

Türkiye tohum ithalatının yaklaşık yüzde 90'ının, görev alanındaki diğer ithalatların yüzde 60'ının kontrolünün yapıldığı İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü'nün işlevsiz kalması, ithalatın karantina kontrollerinde zafiyet yaşanmasına neden olacak ve gıda kontrolünün ithalatçının insafına terk edilmesine yol açacaktır. Gıdada yeni hastalık ve zararlıların ülkeye girmesi ile gıda güvenliği ve gıda güvencesi konularında apaçık bir güvenlik sorunu yaratacak. Ayrıca GDO analizi de yapılamayacak. Yani ithal ürünlerde ne yediğimizi bilemeyeceğiz.

İstanbul Zirai Karantina Müdürlüğü'nün işlevsiz kılınması, sadece İstanbul'da yaşayanların sağlığını tehdit eden bir uygulama değil, bütün Türkiye'de halk sağlığı sorunu yaratan boyuttadır. Bu soruna acil çözüm üretilmelidir.

İstanbul Kent Konseyi

Tarım, Gıda ve Su Ürünleri Çalışma Grubu